

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ЦЕНЕ ЗА СРЕДЊУ:

за годину 24 дни, на по године 12 дни, на четврт год. 6 дни.
за остале земље на балканском подручју:

на годину 30 франака, на по године 15 фр. на четврт год. 8 фр.

за АУСТРО-УГАРСКУ:

за годину 15 фор. у Бану, на по год. 8 ф. на четврт год. 4 ф.

за све остале државе:

на годину 36 фран., на по године 18 фр., на четврт год. 10 фр.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ

УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТКОМ, И НЕДЕЉОМ
НА ЦЕЛОМ ТАВАКУУПРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЋИ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
БИЛЛИКЕВ ВЕНАЦ.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:

ПРВИ ПУТ 12 ДИНА ПАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВAKИ ПУТ 6 ПР.
ЗА ПРИПОСЛОНО 50 ПАРА ДИНА, ОД РЕДА.Рукописи шаљу се уредништву, а претплате адмисиони пратији
СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ.

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

БЕОГРАД 29. септембра

"Арматеви! Difendetevi!" — "Оружайтесь! Браните се!" — Тај узвик разлеже се данас од алијских, скорашњим ужасним поплавама изапраних јужних обронака, па све до крајњег прибоја огњевите Сицилије; „браните се! оружайтесь!" тај обазив заноси све духове прекоморске посестриме и доско рашње сапатнице балканских народа, особито српства, духове мајке нове уметности и просвете, — пи томе Италије.

Шта то значи?

Краљ Умберто је, по дужности својој уставног владаоца, распустио за времена дојакошњу народну скупштину своје краљевине и сазвао је нову. Избори ће који давати, те прваци политичког народног живота обилазе народ, обилазе сваки свој завичај, сваки свој или досадашње или будуће бираче да, по примљеном уставном обичају, исповеде својим бирачима оно, што мисле да је по државу најпробитачније, оно чега се обvezују држати, ако их глас народа пошаље у скуштину, у камару. Сви ти просиоци народног поверења истакли су као своје политичко вјерују громовити подвиг: „Оружайтесь! Браните се!" Беде сиротога Никотеру, негдашњега министра и вођу досадашње опозиције у камери, да је он завео, занео и заробио све остале кандидате, те и они пристаоши уз тај ратоборни глас. Ал' од куда да сви остале приме тај толико прост, толико замашни и крупни програм? Од куда да уз њега пристану не само једно мисленици Никотерини, не само кандидати опозиционе левице, него и његови страначки противници, пријатељи садашње владе и кандидати владине странке?! То је оно што је на први мах тако загонетно и што је узнемирило и упронасттило све јевропско новинарство, тако да је и сам „Тајмс“, та милосница и паковница целога света, заборавила за часак своју срчу на Французу и загледала се у италијанско биралиште.

Но највећма су се на тај глас пренуле и тргле аустро-угарске новине, ма којој страни припадале. На што да се оружи Италија? Од кога да се Италија брани? Тако се све запиткују. Та зар Италија не троши на своје оружање, које морско које сухоземно, годишње пуних 306 милиона лира?! Зар јој ни то није доста? Са зебњом у срцу сећају се при томе аустријски листови проклете „преденте“, сећају се срећом осуђеног покушаја у Трсту

на живот ћесарев, сећају се сваке своје слабости и невоље, па на по слетку, и Босне, па и Србије и Црне Горе.

На што Италији још веће пружање? На што њој и од кога обрана? Бадава се сви листови јевропски од лондонско-јевриског „Тајмса“ па све до мађарско-чигутског „П. Лојда“ муче и надимљу да на то пошање јасно и разговетно одговоре. Сви ти листови пишују у најдальним даљинама по недогледном мраку, а одговор им је тако рећи под носом; одговор им је у сред — Бечу.

Скоро у исти час кад стигоше гласови о ратоборној вољи талијанскога биралишта, јављају бечке новине, да се у вишим војним круговима аустријским озбиљно помишља на утврђење Беча. Све новине бечке снебивају се на тај кобни глас и доносе забележнуте чланке о том изненадном и немилом плану домаће одbrane аустријске. У првоме страху заборављају све те новине да се запитају: **од кога се брани Беч?** На што ће хитња? На што та журба? Да ли је то можда одговор на оружани напад у Италији? Боже сачувай! Никад Италија није ни у сну помишљала да удари на Беч. То зна сваки наредник аустријски. Томе мора да су какви дубљи, замашнији, оштрији, управо рећи јевропски узроци.

Нама, који те две значајне и истовремене појаве као трећи посматрамо намеће се уверење, да су државници и у једној и у другој земљи осетили неку оншту потребу да чувају своју кожу од могућих скорих кобних догађаја, да се на све стране осећа, да се нешто „иза брега вала“.

Само толико оружање као што се у Италији спрема и само војничко утврђење такога светског, отвореног места као што је Беч, изазива већ по себи догађаје и сукобе, и ако их иначе не би имао. Ко се о томе сумња, нека прочита историју утврђења Париза, па ће видети, како су се 1840 год. кад се о томе утврђењу почело већати у француској скуштини, све узвишене патриоте, сви поборници про

свете и умнога развитка, од Ламертина па до Беријера, листом дигли против те кобне замисли и прорекли све жалосне последице што ће се из тога изродити. Ал' то као даје најгоре у великим патњама и невољама великих народа и времена, што немаовољно јемства, да ће се потоњи нараштаји научити памети од мука својих предака, а још мање да ће се остале народи узети у памет од жалосног искуства већих и паћених племена.

А кад велики и силни тако страхују и стрепе, кад се они тако спремају и припрањавају на велике до гађаје, да што ћемо мали, да што ћемо Србија, да што ће Србија?

Србија је, као што нас „Ведело“ уверава, бригом напредњачке владе, „оружана до „зуба“. Тиме су јој постали излишни зуби, те их је вади да за то „напредна влада“ и повадила из вилица Србије, направила од њих леп „гебис“ и поклонила га једној крезубој баби, својој, ако не баш тако моћној, али бар моћној суседки. Сад бар може зубата баба по воли да уједа крезубу Србију, може да поступа са њом као са својом васалном храћеницом, сад може да пусти на њу све своје лајаве псе од врсте „П. Лојда“ и другога ву му, да попрете Србији, независној Србији, краљевини Србији, да ће с њом онако поступати као што су Енглези поступали са зависним, са васалним Мисиром, да се онако растресу и разлају свакојаким клеветама и на њима основаним претњама, каквих нисмо ни у најзависнијем добу Србије никада чули ни

изиђујући из једнога љубавног узрока. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењем да је на правом путу, јасно исповеда и јасно води анти-руском политику данашње владе — приписују српској неблагодарности па чак и српском народном карактеру. Заиста, тако важне појаве морају имати и важне узроке. Сам факт, наприлику, да се у Србији нашла и могла наћи читава једна партија која не само је да се с Русијом завади и да живи остане, него и да се уверењ

јунак кога војска руска обожава, и за ким и у ватру и у воду скаче.... А и како неке, брате, кад он и уме и хоће да се са сваким овако другарски обходи.... Он, чланак је славан човек, па њега поступи према мени — једном црву — једном баку српском — као према себи равном.... „Се n'est pas seulement le plus grand des commandants — c'est le plus charmant des causeurs“.... То ни се само највећи заповедници него и најчаробнији разговорник — нашао сам доцније потврду ових мојих упечатака у једном француском листу!.... Дакле, венлики и на мегдану и на дивану!.... Благо њему — он довољен живи!

(Наставак се...)

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Аустријска босанска политика има да забележи нову недаћу у Босни и Херцеговини. Та јој недаћа у толико теже пада, што се том колачу најмање надала. Као што је познато, Аустрија је по окупацији Босне и Херцеговине оставила аграрно питање нерешено, имајући у виду једино интересе ага и бегова босанских, од којих је очекивала најјачу потпору у вршењу своје „цивилизаторске“ мисије. Она је не само оставила старе терете и намете да их и даље даје раја босанска спахијама, но је, што ни саме турске власти нису свакад чиниле, најенергичније настојавала да се беговима из ока и бока тачно и уредно исплаћује њихов део, не обзирући се на то имали народ од кад да даје; жалбе и молбе што их је народ од времена на време подизао против таког нечовечног поступка аустријских власти нису уважаване, шта виште и саме молбе у том погледу сматрају се власти као да су управљене против владавине аустријске, те су молиоци гоњени и позатворани. Све је то Аустрија чинила у очевидној тежњи да придобије турску гospоштину, како би после лакше изашла и с народом на крај.

Но та јој политика не пође за руком. Као што сами аустро-угарски листови признају, многи босански бегови оставили су Босну и одселили се у Цариград, а и они што су још у земљи остали, или продају своја имања или их дају под закуп, те се спремају за селидбу. Тада неочекиван удар изненадио је и упрепастио у тој мери босанске власти,

„Тако радећи неће вам долазити нове жалбе, а охрабрићете ваше губернаторе и судије да продуже гоњења и неправде; то ће онезадовољити народ, понизити и довести до очајања.“

„VIII. Када сте у рату, па се колоније надмећу која ће вам виште послати у помоћ људи и новаца, и виште вам дају но што треба, имајте на уму да један члан који ће узмете силим боље ће годити вашој чисти, и ће две фунте стерлинга које вам се од драге воље нуде. Презирите те добровољне поклоне, и изазвајте народ новим наметима.“

„Народ ће се жалити вашем парламенту; казаће да је порезан од представништва у коме није заступљен, и да је то противно општем праву; молиће да им се даде прavedno задовољење.“

„Парламент треба да се смеје њиховим захтевима, да одбаци виљове жалбе, шта виште да их не прими и презре. То је најбоље средство да се доведе до отуђења које се жели. Увреда се лако заборави, али превеће никада се не прашта.“

„IX. Када заведете самовољне намете, постарајте се да буду тежи за провиније и објавите да ваше

да су се у последње време почели служити ванредним срећствима да спрече беговима исељавање. Сумњаје основана да ни та ванредна срећства неће бити када да одврате бегове од њихове намере, јер, то је бар и одвиле јасно, што бегови не напуштају Босну што им у њој није добро, већ је њихово исељавање живи протест против аустријске управе у земљи, која је као мандатар Европе посела те бивше турске провиније у јединој цели, да у њима поврати мир и поредак, па да се онда врати — од кад је и доша.

Но и с друге стране има ова појава свој морал. Аустрија је прихватила и приградила турске бегове у нади да ће хришћанима у Босни са свим омрзнути Турке, ако овима привремено очува сва права која су ужivalи за време турског гospodstva. Тиме је мислила две цели постићи: бегове придобити за своју политику, а народ морално и материјално довести до ивице пропasti, па да онда лакше с њима влада. Да би доцније и бегови на ред дошли, о томе нема сумње; но турска гospоштина у Босни као да је за време на увидела куд Аустрија циља, те јој је таман згодно прецртала рачун и сада је на Аустрији да каје грехе и да гледа како ће загладити ту бруку, коју је сама себи нанела.

ДОМАЋЕ ВЕСТИ

Г. Катарција, посланик румунски при нашем двору, дигнут је са тога места, а на његово место долази г. Матилинеу, посланик у Брислу.

— Намесник лесковачки г. Јосиф Петровић, поднео је оставку на своје дојакошће звање. Узрок због чега је он то учинио види се јасно из његовог писма епископу Мојсеју. Ми то писмо штампамо у данашњем нашем листу. Из њега види и шта је била цељ Новаковићевог путовања кроз Србију. И „Виделови“ може још да тврди да је он путовао у чисто школској ствари. Жалост је то да се један министар просвете таковим средствима служи, да утврђује своју партију. Заиста тога примера нема нигде у образованом свету. Али „виделови“ и нису ништа друго но, да се најближије изразимо, жалостан изнискак у образованом свету. Да ли они мисле да се бар тиме оваковече у историји, кад немају штим

право није ограничено; кажите народу, када му без његова санзвидљења узимате један шипинг од двадесет, да је ваше право јасно да му можете узети и други деветнаест.

— Вероватно је да ће те на тај начин ослабити код народа сваку идеју о сигурности, што се тиче његове својине; и уверићете га да под тајком владом он нема никаква што би могао сматрати за своје; таково стање неизбежно произведе најстреније последице.

— X. Могуће је да ће се пеки из народа бар тиме тешити: „Ако и немамо никакве својине, опет ће нам остати нешто што је врло важно, остаје нам лична слобода и слобода савести. Ми имамо устав и пороту нико нам не сме дирати у нашу веру и нагонити нас да постанемо написане или мухамедане.“

— С тога укинуте пороту, сумњива лица доводите у престоницу, и установљавајте ванредне судове, тако исто радиће у погледу вере; не заборављајте нашишта чиме би их уверили да су у рукама власти која не само што може убити њихова тела, већ и проклети њихове душе, а принудити их да обожанају и ћа волаја који су противни народу.

другим. Ако је тако нека и тога буде. Само је на жалост што се баш то забива у младој Србији.

— Прекјуче после подне, дакле у пола беља дана, учињења је похара у кући Јелене Протиће на теразијама. Непознати злоказник одвео је 800 дуката.

— И Живко Анђелић нам одговара на нашу белешку о куповини његове куће у Кладову.

Што се тај Гарашанинов љубимац служи у своме одговору твом, који само последњим љубимац приличи, није никакво чудо. Он и не уме боље. То је особина оне гомиле, што се називају „виделовци“.

Саму ствар није ни у колико исправио Живко, јер је факт да је његова кућа купљена за пошту, поред свега тога што постоји у Кладову државна зграда за то надлежаша. Живко је нудио ту своју кућу држави и под пропшом владом, но она није откупљена. Па сад кад су пријатељи његови на влади кућа му је купљена. Сасвим је дакле јасно да смо имали право, што смо у нашем листу о тој куповини јакову белешку донели.

Прошила влада није хтела ни за чију љубав да троши паре, а садашњи пријатељи Живкови, на влади, купили су му кућу поред свега тога, што постоји у Кладову зграда у коју се поред поште и телеграф сместити може. Није се гледало на интерес држави но на интерес свога присталице. Но ово није први случај да „виделовци“ тако раде. Њихова је сва радња јаковим појавама обележена.

Овогаико на Живкову изјаву. Што се пак тога његовог писања тиче, ми то преузмамо са пррезрењем.

— Белешка, која је у прош. бр. овога листа донесена у погледу виџања г. јенерала Бели-Марковића, са господом Цаном, не потпуна је. С тога ми ту белешку допуњујемо. Г. Цана је књи пок. Чотрића трг. из Шапца, родом из Тршића на Портичу (место рођења г. Вука Караџића.) Виџање је било у Топчидеру. У сватови били су осим родбине г. јенералове г. г. Радивој као кум. Стевча као старојак и одличан број јенералових пријатеља. После виџања г. јенерал је гостовао у својој гостиници под „Хайд. Велка“ сјајај ручак, на коме су измењане узајамне здравице, међу којима је најкитњастија и најјеагривитија била здравица кумова. Банкет је трајао до 4 сахрана по подне. Као што чујемо, г. јенерал са господом путовао кроз који дан у Шапац, а после у Француску.

НОВИЈЕ

— По последњој пошти страних листова, постали су односи између

XI. Да би ваши намети постали још маркијан народу, наредите да их прикупљају агенти који им ви сами шиљете и које издашно плаћате о трошку народа.

XII. Те намете употребите на плату губернатора и судија, како би их држали у својим рукама и нагонили да постану непријатељи колонија.

XIV. Колонијалне скупштине заморавајте непрестаним распуштањем.

XV. Ваше храбре морнаре пре-твортите у ћумрчке служитеље.

XVI. Када се буде говорило о нездовољству у народу, никада не појмите пријатељи да је то нездовољство опште, и да сте ви узрокovalи истог, с тога немојте тоничим ле чити, а тако исто никада не опозицијајте никакве мере које вређају и изазивају народ. Никада му и ни у чему не чините право, јер ако му једну нездовољству одговарају тражиће да исправите и друге нездовољсте. Не примајте никада какав уместан и правичан захтев, јер се бојати да ће вам поднети и какав перазуман. Да би сазнали право ставе у народу, слушајте само губернаторе и чиновнике који су противни народу.

XVII. Вами непријатељски расположени народи радојаће се том переду и подржавају га; што они јавно одобравају жалбе народу, а тајно вас и испод руке подстrekавају на најстројије мере, — то не треба да ви узнемирају! Зашто да ви то узнемирају, кад виши непријатељи и ви, хоћете једно и исто.

XVIII—XX. На тај начин биће

Одржавајте и награђујајте њихове изјаве; прикривајте лажне износења да се не би могла опорећи, а радите тако као да су те лажи сушта истине; никада не слушајте пријатеље народу; жалбе народу сматрајте да су измишљене и дела једне гомиле демагога, који када би се могли наћи и похватали, све би било у народу добро и мирно. Када неке ухvatите, ви их повешајте. Крв му-ченика починиће чуда и произведе оно што желите.

— Од неколико дана прибегавају непрестано у Црну Гору под оружјем нарочито млађи људи из Херцеговине и Боке, и услед тога је Аустрија поставила војнички кордон на граници прногорској. Држава се да је Црна Гора највише због тога принуђена да прекине односе са Аустријом, што су у Кривошијама дошли аустријски инцијери да подижу тврђавице.

— Аутентичне вести из Мисира потврђују, да се истрагом доказало, да је Араби-паша био у најтажијој вези са Султаном и онда кад га је овај прогласио за бунтовника.

— У Беч је приспео гроф Игњатијев. Бечки листови јављају да се искриминују и најчешће са преносима.

— Његовом Преосвештенству епископу ноготинском Г. Мојсеју — Администратору

Мене је снашла велика напаст ових дана—пре подне између 6 и 10 сати, велика напаст г. владику и од велике особе г. Стојана Новаковића чуvenог министра школе и црквених дела, а последње моје закључење — после дугог размишљавања, коме да се потужим за оваку напаст, на томе остале, да се потужим Вамаш преосвештенству као власти духовној, која са г. Новаковићем стоји у одношењу и лично и службено односно цркве и свештеника. — Не треба да вам буде, господине, тешко саслушати историју моје папости и дати ми утхе, јер је мене теже било узети перо и трошити артијел и време, да вам пут покажем којим сам баш невину на праву беду и напаст у сред двору Краљевог у Нишу напуштао и то да учиним подворење моме надлежном министру. Дођох у Ниш послем и пошто се пријавих г. владици разбрахи од истог, да је ту и г. министар. И ако ми није било до подворења на споредном путу — опет по поштовању речи старије — мога г. архијереја појох да посетим и г. министра. Казаше ми да је одесо у двору краљевском, тамо пријох око 7 сати, послужник ми рече: „Господин још спава, кроз по сата дођите“ и ја тако поступих и повторим мој

Охрабрујте и награђујте њихове изјаве; прикривајте лажне износења да се не би могла опорећи, а радите тако као да су те лажи сушта истине; никада не слушајте пријатеље народу; жалбе народу сматрајте да су измишљене и дела једне гомиле демагога, који када би се могли наћи и похватали, све би било у народу добро и мирно. Када неке ухватите, ви их повешајте. Крв му-ченика починиће чуда и произведе оно што желите.

— XVII. Вами непријатељски расположени народи радојаће се том переду и подржавају га; што они јавно одобравају жалбе народу, а тајно вас и испод руке подстrekавају на најстројије мере, — то не треба да ви узнемирају, кад виши непријатељи и ви, хоћете једно и исто.

— XVIII—XX. На тај начин биће паско ослобођени од непријатељности управљати са удаљеним провинцијама, и бићете поштеђени од непријатеља који са собом доноси њихова трговина са вама и њихова свеза са онима отаџбином“.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.unibib.rs

дозах после по сата. — За сат један забављао ме је неким пријатним причам у ходнику један старац, коме се види на лицу да је доиста прави и поштен човек, проведе ме по парку дворском те том приликом расмотрих и онај украшен шадраван и казива ми овај честити старац, да у Цариграду, где је 20 и толико година провео, имао оваких лепих ствари сличног и пр. За ово време чешће је онај послужник г. Новаковић сизао из басамаке и горе одлазио, но не даје ми никаког знака да ћу ићи г. министру. Долазише неки и одма излазише пред г. министра; и тек што ја хтедох сам да изјем, аз ето ти г. Рајoviћа, са једним сезаком на управ горе и ови свршине посла а ја још чекам — разуме се доле код басамаке у ходнику. — И опет овај послужник појави се са предручком и идући уз басамаке — наговести ми, да је он јавио господину за мење но да чекам. Кад се сврши предручак, оног послужника не стаде по један жандар дође и стаде код басамаке — у том овог позван би овај жандар и стаде код врата салонски а г. министар проговори општијим гласом века дође сада тај заместник — одма ја изађох, прођох појед жандара и тек што оставим штак до врата, указа се лицем г. Новаковић па рече: „овамо, овамо“. Ја ћох и тек да се по обичају поздравим, аз г. Новаковић стиснуће пешице под саму браду моју поднесе, па одпоче са виком и претњом: ви сте долов, ви браните највећег лопова, срам вас било у тој мантији, али ја ћу вама и целом вашем друштву скрости мантију као што сам и оном највећем лопову што ари по целом свету; зар мислите да ја не знам како ви дошијете и купите поднесе за вашег митрополита. И до год је овако у највећој јарости нарицао, једнако ми је потурао пешице под нос.

Ваше преосветленство, г. владико! Није ли ово беда и напаст, — ко се не би овом чуду изненадио — верујте ми, да сам се преставио био виш, него да је ме јакав горска јунац онкољо, па само како стајах до врата поред крајње једне стопице а јас се приватих за столицу да лакше могу двијати и приметих учиним и тихим гласом г. Новаковићу ово: г. ви сте у јарости, поштите себе и мене, ја нити сам лопов, нити кога браним, ја поштујем гојевину митрополита и цео га свет поштује, и тек што рекох даја имам мота надлежног архијереја у Нишу, аз г. Новаковић плауј и шта ти још не изреце (што морам части ради преућутати) а између осталога чух му ове речи: та ви сте мене и моје другове, т. ј. да наше министре представили у овим новоослобођеним крајевима да смо народу гори, него што су били Тури и Јанчићи; — знам ја вас, но чистите заједно са вашим митрополитом, или ја ћу вас очистити и са вама већу време да пропушtam. Па остави ме самог у салону и он љутито и брао отиде ходником у другу собу к својој фамилији. Затим ја узех мој штап — амрел ли бијаше незнам па прођох поред оног жандара који на моје с богом војничке, смешеши се одпоздрава ми — с богом и отидох у чаршију.

Ово што вам довде описах, господине, све је истинा, и ово ако је брука — брука је; но судите: од кога и где? Ту смо били ја и г. Новаковић, и потоме што смо ми ту били, не би ни поза бруке било; али што се то збило 1 у двору краљевском, 2 ту је министар просвете и прв. дела, 3 наименек лесковачки и 4 свештено лице дошло г. министру ради аудијенције. Ето, то сада засецу у вед, чудо! Ја служим под олим званични тридесет година, ја сам више пута и другим министрима а више пута и незаборављеном владаоцу Обреновићу трећем са депутацијама предстајао, и знам да је и онда политику било, и свуде пријатно и пријателски пролазио сам; али сада и сам не могу да се начудим. Г. владико! као лице црквенога реда увређен сам тешко, а осим тога потире се свештници и ауторитет цркве, од лица које треба од оваке грубости и другога да уклања, па са тога

могим вас, да све ово саопштите г. Новаковићу и позовете га, да пред вама као узвишеном божијем служитељу учини достојно показање и прими све вређајуће речи ватраг, и да ћу се смирити имајући на уму ове свете речи: гоним га терпим, хулам утјешајем са. — У противном, ја ћу г. Новаковића за оваково настапање и јаростни поступак, овако јавним путем оптужити највећем судији; па Бог и душа мени а бог и душа г. Новаковићу.

Поштујући високо достојанство архијерејско, остајем,

Лесковац

3. Септ. 1882. год.

ПОКОРЊЕНИ СЛУГА
НАМЕСНИК ЛЕСКОВАЧКИ
ЈОС. ПЕТРОВИЋ.

НЕДЕЉНИ РЕПЕРТОАР

За место Октобар.

Петак 1: *Наше Жене*, шаљива игра у пет чинова, од Мозера и Шентана, превела Пер. Пинтеровића.

Недеља 3. *Отаџбина*, драма у пет чинова, од Сардуа, превео Сава Рајковић.

Среда 6. *Дакијеви*, драма у четири чина, од Петра Невског, превео Т. Маретић.

ПОРУКЕ И ОТПОРУКЕ

Беч. Одбору Српске ђакче читаонице. Послатих 2. форинте поштарине за текући и Октобар месец, примилисмо.

Књажевац Г. М. Нед. Послатих 5 динара и 30 пари за оглас, примилисмо. Хвала вам.

Раж. Г. А. К. Послатих 6. динара предплате, примилисмо. Хвала.

Пирот. Г. П. Путнику подпуковнику. Они 6. динара што сте нам послали, примилисмо. Хвала вам.

Шабац. Петру Поповићу кафец. Предплату пошљите г. Кости Данићу, правобранитељу.

У Суботу 2 Октобра 1882.
ПРИРЕДИТЕ СЕ ВЕЧЕРЊА ЗАБАВА
СА

ИГРАНКОМ

У ВЕЛИКОЈ ПИВАРИ

У коријот, од поплаве пострадалих Тамијана

У тој цели изабраји је нарочит одбор, који ће на каси прикупљати новац.

При овој забави учествоваће црквено-певачка дружина, под хоровојом госп. Шрамом.

Музика биће ватрогаског друштва.

Улазница је за самца 2 динара, а за фамилије 3 динара. Добровољни прилози, нарочито ће се бележити.

Подписаны нада се, да ћете ви, господине, са вашом породицом бити учесник ове забаве која се на тако племениту цељ спровала.

Почетак је у 8 часова у вече.

Карло Перело
УГОСТИТЕЛ.

одржавни одбор.

Дим. Мијутиновић, Светозар Карапешић, Јован Лукић, Фрања Фајстнер, Ка-ра-Стојановић, Дела Бона.

НАЈНОВИЈА НАКЛАДА

КЊИЖАРЕ БРАЋЕ ЈОВАНОВИЋА У ПАНЧЕВУ.

ПРИПОВИЈЕСТИ СТЈЕПАНА МИТРОВА ЉУБИШЕ.

Са сликом ишићевом. Ова је генија баш сада изашла, о њој вели прене из душе народнога, у њима се огледа народно мишљење и осећање. Слике су управ типови, језик жив, кратак и варијатеричан. Љубишне су приче епичне, јер су ове не само богат извор за наш народни језик, него ће се користити и они, који се баве културном историјом... Цена фор. 1.20 или 2 динара 70 пари (26 табака 8%).

ПОКОНДИРЕНА ТИКВА.

Весело позориште у 3 дејства.

Од Јована С. Поповића

16 нов. или 35 пари.

РЕЧНИХ СТРАННИХ РЕЧИ

које се употребљају у нас у говору, у новинама, по временским списима и у књигама, објашњен онима, који те речи не разуму.

друго знатно умножено издање.

80. нов. или 1 д. 80 пари.

АСАН

Приповетка из бугарске повеснице.

написао Т. Т. Јеж.

превод с пољског.

32 новч. или 70 пари.

ПУТОВАЊЕ ПО СРБИЈИ

Борђа Магарашевића

у 1827. години.

16 нов. или 35 пари.

ПАНЧЕВАП.

КАЛЕНДАР ЗА НАРОД.
за 1883. год.

ХII. година.

Са сликама.

30 нов. или 60 пари.

Овај најстарији српски календар изашао је из штампе и донос осим одабране садржине и ове слике: Ст. М. Љубишић. — Сарајево. — Кнез Медо Пуцић. — Зимска палата руског цара у Петрограду. — Град Сењ. — Петрички манастир. — Тендерал Скобелев. — Змај Деспот Вук. — Преподавачи дојбирају усвојени радати.

ОМИРОВ

БОЈ ЖАБА СА МИШЕВИ

И ПРОДРОМОВ

Бој мишева с мајчом

Превод с јејинскога.

16 нов. или 35 пари.

СРПСКИ ХАЈДУЦИ.

у народним песмама.

са сликом.

15 новч. или 35 пари.

ЦАР КОНСТАНТИН

и ЦАРИЦА ЈЕЛЕНА

у народним песмама.

са сликом.

15. новч. или 35 пари.

ФАЈИНА.

приповетка И. Богучарова.

ГОСПОДИЦА НАО СЕЉАНИ.

приповетка А. Пушкина.

ПРЕВОД С РУСКОГА.

16. новч. или 35 пари.

ДЕЛА ДОСИТИЈЕВА

VI. књига: *Басне*.

(До сада је изашло 4 књиге).

64 нов. или 1 д. 40 пари.

24. нов. или 55 пари.

ЗЛАТОУСТОВЕ БЕСЕДЕ

у српском преводу од Ал. Павловића. Ово класичко дело црквене књижевности угледало је у нас општине похвалити, да своје библиотеке украсе овом дивном књигом. — 3 форин. или 6 дин. 60 пари.

Огласи

ЦИРКУС КОНРАД

на великој пијаци

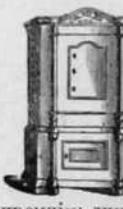
данас у 7 сати у вече

ВЕЛИКА ПРЕДСТАВА

у вишејајачкој уметности вежбашу, коња, гимнастици и пантомини.

Недељом и празником две представе: у 4 сати по подне и 7 сати у вече.

Све друго може се дознати сваки дан из објава.

Каса сигурни пративу ватре и лопова добили смо у комицион из фабвике К. Полцер и кум. из Бечакаја је на светској изложби Бечкој добила највећу премију: диплому признателности.

Браћа Карапешићи.

Бр. 58.

16—20.

КУЋА

МОЈУ У КНЕЗ МИХАЈЛОВОЈ УЛИЦИ број 12. продајем из слободне руке са пробитачним условијама.

Кућа је нова и богато украсена споља и изнутра. Горње су собе фино тапетоване патоси паркетом постављени. При земљи два дубала са собама и новим укусним изложима.

Ко жели ово моје имање купити, тога молим ради погодбе нека се обрати на г. Стевана Тодоровића професора Реалке у добрачиној улици број 8.

притежаоц

5—6

Никола Вујатовић.

МОТОНИЈЕВ

ГИСХИБЛЕР

најчистији алокаски

КИСЕЉАК

најбоље асталско и крепеће пиће

пробранено средство при кашаљу, вратним болестима, катачу у стомаку и бешини.

ПАСТИЛЕ (шћећер за сваривање)

Heinrich Mattoni, Karlsruhe (Böhmen). 55—44

ПРИЈАТНА ЕНЗИСТЕНЦИЈА

и независан рад који се исплаћује, пружа се образованим зудима. Близак извештај даје експедиција листа.

бр. 109.

19—36

Објава.

Поред моје дућанске радње отворио сам радњу и механску у Јагодини. За деловоју ове моје радње уз овоја Франца Гаштаига овд. Ово дајем јавности на основу § 5-ог закона трговачког.

28 августа 1882 год.

у Јагодини.

Мата К. Аранђеловић.

Бр. 57.

5—5.

ШЕШИРА И ОБУЋА

мушких и женских у великом избору добила је трговина

Миловановића и Анчића

5—6

у кнез Михајловој улици

ГОСПОЈЕ И ГОСПОЛИЦЕ

које желе да изуче сваконрено женско одело халјине као и преобуку кројити, даље коме треба раденица у кући, нека се обрати управитељу штампаје код Св. Саве.

1—2